

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ได้กำหนดอุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษาของชาติ เพื่อพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น คนเก่ง คนดี และมีความสุข อันเป็นคุณลักษณะของคนไทยทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก ประกอบกับการกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา การจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ การพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา และการบริหารจัดการให้สถานศึกษาเป็นฐาน โดยชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยได้รับความร่วมมือจากชุมชนทุกภาคส่วน

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2540, หน้า 3-5) โดยจัดให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 1 มาตราที่ 8 ที่กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการการจัดการศึกษาอันเป็นกรอบนโยบายแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาในประเทศไทยได้ดำเนินการตามแนวการปฏิรูปการศึกษาในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา จากการดำเนินการดังกล่าวพบว่ามีผลการดำเนินงาน ปัญหา และประเด็นที่ต้องเร่งดำเนินการที่สำคัญคือ ปัญหาการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ ลดลงอย่างต่อเนื่องทุกสาระการเรียนรู้ ซึ่งจากสถานการณ์เปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม และวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านอื่นๆ รวมผลกระทบถึงการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาด้วย เมื่อทุกคนมีความเห็นตรงกันว่าการศึกษาต้องมีการพัฒนาซึ่ง

กรมวิชาการ (2543, หน้า 97) กล่าวว่า การศึกษามีความสำคัญเพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรของชาติ โดยเฉพาะเด็กนักเรียนแล้วนั้นเพื่อให้ทรัพยากรสำคัญของชาติมีคุณภาพ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง การจัดการศึกษาที่ดีย่อมนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของคนให้มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณภาพจริยธรรม และวัฒนธรรม มีความสามารถประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุขหรือที่เรียกว่าเป็นคนเก่งดีและมีมีความสุข ดังนั้นสถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญที่มีภารกิจในการจัดการศึกษาเพื่อให้คนไทย

ได้รับการพัฒนาด้วยความเสมอภาค อย่างเท่าเทียมและทั่วถึงซึ่งเป็นการสร้างศักยภาพทรัพยากรบุคคล จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาคือการพัฒนาการบริหารและการจัดการ ซึ่งผู้บริหารต้องศึกษาและพัฒนากระบวนการบริหารภายในองค์กร รวมทั้งต้องพัฒนาระบบการวางแผน และมีแผนยุทธศาสตร์ให้มีความสอดคล้องกันสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทุกระดับทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ทั้งนี้หมายถึงในบรรดาหน้าที่การบริหารต่างๆ ถ้าจะให้ให้น้ำหนักความสำคัญเปรียบเทียบกันแล้ว อาจกล่าวได้ว่าการบริหารงานที่สำคัญที่สุดที่ถือได้ว่าเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารทุกคนจะต้องมีการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

ซึ่งสอดคล้องกับผลการพิจารณาการศึกษาของเอกสารประกอบการบรรยาย แนวทางปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองคณะกรรมการศึกษาวุฒิสภา (2553) ว่าด้วย ด้านปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา คือการพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพโดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีจิตสาธารณะ และการมีปัญญา มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งการที่จะนำไปให้ผู้เรียนมีคุณธรรมนั้น ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ประสบผลสำเร็จตามแผนและยุทธศาสตร์ที่วาง และสภาพการปฏิรูปการศึกษาปัจจุบัน ประสบความสำเร็จมากในด้านการจัดองค์การเพื่อให้การสนับสนุน เช่นการรวบรวมเอาทบวงมหาวิทยาลัยกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เข้าไว้ในกระทรวงศึกษาธิการ การจัดระเบียบบริหารราชการ แบบเขตพื้นที่การศึกษา และการจัดตั้งสำนักงานรองรับมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เป็นองค์การมหาชนขึ้น ตลอดจนการนำเอามหาวิทยาลัยของรัฐออกนอกระบบราชการ แต่สาระอันสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาดูเหมือนจะไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควรและดูเหมือนจะล้มเหลวในบางเรื่อง เช่น เรื่องคุณภาพของนักเรียน ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เรื่องประสิทธิภาพการบริหารจัดการทางวิชาการ เรื่องนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เรื่องการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่สถานศึกษา และเรื่องขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วน

จากการรายงานสรุปผลปัญหาต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูปการศึกษาแล้ว สำนักงานเลขาธิการสถานศึกษาก็ได้จัดทำข้อเสนอ “การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง” (2552-2561) คือ การกำหนดเป้าหมายที่จะให้การปฏิรูปการศึกษาบรรลุถึงในปี พ.ศ. 2561 เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย รวมถึงการเสนอแนะมาตรการที่จะนำมาซึ่งความสำเร็จตามเป้าหมายการศึกษาที่กำหนดไว้ เช่น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ โดยจัดให้มีระบบการศึกษาและการวัดประเมินผลการศึกษาเรียนรู้ของผู้เริ่มเรียนที่เป็นมาตรฐาน และนำผลมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน แก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่ด้อยคุณภาพ จัดหาหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน ทั้งร่างกาย

อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ พัฒนาคุณภาพของครู โดยปรับระบบการผลิต ฯลฯ ให้ดึงดูดคนเก่งและดี มีใจรักในวิชาชีพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการที่มุ่งกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

จากปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมาและผลสรุปจากผลการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองคุณภาพมาตรฐานและประเมินคุณภาพ (สมศ.) รอบที่สอง สรุปได้ว่า คุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีคุณภาพสูงกว่าคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของโรงเรียนทั่วประเทศ และสอดคล้องกับผลการประเมินภายในที่สำนักงานการศึกษาได้ดำเนินการก่อนการประเมินภายนอกแต่เป็นที่น่าสังเกตว่าผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาทั้ง 2 ส่วน พบว่าคุณภาพของการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียน รวมไปถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ถึงแม้ว่าจะมีผลการประเมินเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมากร้อยละ 41.38 ระดับดี ร้อยละ 57.47 และระดับพอใช้ ร้อยละ 1.15 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่น่าพอใจ แต่ผลการประเมินมาตรฐานที่ 4 ด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ ผลการประเมินระดับดีมาก ร้อยละ 25.75 ระดับดี ร้อยละ 60.00 ระดับพอใช้ ร้อยละ 13.33 และระดับต้องปรับปรุงร้อยละ 0.91 และมาตรฐานที่ 5 ด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ผลการประเมินระดับดีมาก ร้อยละ 15.63 ระดับดี ร้อยละ 44.82 ระดับพอใช้ ร้อยละ 33.56 และระดับต้องปรับปรุงร้อยละ 5.98 (สำนักยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2552) ซึ่งสรุปผลในรูปแบบตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1.1 สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา(รอบที่สอง) โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 435 โรงเรียน

ที่	การประเมินภายนอก(สมศ.)รอบที่ 2	ผ่านการประเมินระดับคุณภาพ			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง
1.	ผลการประเมินทุกมาตรฐานตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ย	41.38	57.47	1.15	-
2.	มาตรฐานที่ 4 ด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์	25.75	60.00	13.33	0.91
3.	มาตรฐานที่ 5 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	15.63	44.82	33.56	5.98

ที่มา : สำนักยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2552

จากตารางที่ 1.1 สรุปได้ว่า ผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา (รอบที่สอง) โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 435 โรงเรียนนั้น การประเมินภายนอก (สมศ.) การประเมินสรุปได้ระดับ ดี จึงต้องปรับปรุงอีกมาก

ตารางที่ 1.2 รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของโรงเรียนในสำนักงานเขต จอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2554 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ร.ด.	ระดับ	สาระการเรียนรู้ ^๕								
		ภาษาไทย	สังคมศึกษา	ภาษาอังกฤษ	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สุขศึกษา	ศิลปะ	การงานอาชีพ	สรุปรวม 8 สาระ
1.	ระดับสำนักงานเขต จอมทอง	50.49	53.12	30.65	51.11	39.52	61.90	46.90	55.72	48.57
2.	ระดับสังกัด	50.65	53.35	33.33	50.83	39.27	60.73	47.54	56.64	49.04
3.	ระดับจังหวัด	53.38	57.06	43.46	56.90	43.07	62.64	49.68	60.00	53.27
4.	ระดับประเทศ	50.04	52.22	38.37	52.40	40.82	58.87	46.75	53.38	49.36

ที่มา : ศูนย์วิชาการเขตจอมทอง, รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2554

จากตารางที่ 1.2 สรุปจากรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของโรงเรียนใน สำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2554 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2554 นั้น ผลของแต่ละกลุ่มรายวิชาสาระต่างๆยังไม่ดีพียงต้องทำการแก้ไขอีกมาก ในปีการศึกษาต่อไป

จากข้อมูลที่กล่าวมาแล้วนั้นชี้ให้เห็นว่า คุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่ปรากฏตาม รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ถึงแม้ว่าจะคะแนนเฉลี่ยของระดับสังกัดจะอยู่ในระดับสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศถึง 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ (ยกเว้นสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ยังต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ) และคะแนนเฉลี่ยของระดับสำนักงานเขต จอมทองอยู่ในระดับสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศถึง 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ (ยกเว้นสาระ การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ยังต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ)

เหมือนกัน แต่ก็ถือว่ายังไม่ถึงเกณฑ์การพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพด้านวิชาการ

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนระดับประถมศึกษา ในสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าหาแนวทางการบริหารงานวิชาการจากเอกสาร ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบการบริหารงานโรงเรียน ของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เรื่องแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เรื่องการบริหารงานวิชาการ เพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตจอมทอง ให้มีคุณภาพประสิทธิภาพ ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบถึงกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร อันจะเป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพต่อไป

ปัญหาการวิจัย

มีปัญหาการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การบริหารการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในภาพรวมเป็นอย่างไร
2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันหรือไม่
3. ข้อเสนอแนะของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยมีสมมติฐานการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารและครูที่มีเพศหญิงและเพศชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหาร แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารและครูที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี และอายุ 40 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการ บริหารงานวิชาการของผู้บริหาร แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไปมีความ คิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่ศึกษาจากผู้บริหาร โรงเรียนและครูในโรงเรียน ประถมศึกษาสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามหลักการบริหารงานวิชาการ 9 ด้าน มีขอบเขตการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ประชากร การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาประชากร 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย ผู้บริหาร รองผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย ครู ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา ในสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2555 จำนวน 11 โรงเรียน มีผู้บริหาร 110 คน ครูผู้สอน 348 คน รวม ทั้งสิ้น 458 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูหัวหน้ากลุ่มสาระ การเรียนรู้ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2555 จำนวน 11 โรงเรียน จำนวน 88 คน จากการเปิดตาราง

สำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเคร์จซ์และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) และครูปฏิบัติการสอนใน โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตจอมทอง สังกัด กรุงเทพมหานคร ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2555 จำนวน 11 โรงเรียน จากการเปิดตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเคร์จซ์และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) ตามจำนวนประชากรของโรงเรียน ซึ่งได้จำนวนครู 184 คน รวมทั้งสิ้นฝ่ายบริหารและครูปฏิบัติการสอนจำนวน 272 คน

3. ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามหลักการบริหารงานวิชาการ 9 ด้านได้ดำเนินการวิจัยระหว่างวันที่ 6 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2554 ถึงวันที่ 30 เดือน กันยายน พ.ศ. 2555

4. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยประยุกต์ใช้องค์ประกอบของการบริหารตามหลักการบริหารงานวิชาการ 9 ด้านตามแนวคิดทฤษฎีของการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กมล ภูประเสริฐ (2545, หน้า 9-18) ซึ่งผู้วิจัยนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ คือ (1) ด้านการวางแผนงานวิชาการ (2) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา (3) ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ (4) ด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน (5) ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน (6) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ (7) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (8) ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ (9) ด้านการประกันคุณภาพ การศึกษากับงานวิชาการ

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรต้น (independent variables) ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบไปด้วย

5.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

5.1.2 อายุ

- 1) ต่ำกว่า 40 ปี
- 2) 40 ปีขึ้นไป

5.1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน

- 1) ต่ำกว่า 10 ปี
- 2) 10 ปีขึ้นไป

5.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร การบริหารงานวิชาการ (2554, หน้า 34-140) กำหนดไว้มี 9 ด้าน คือ

5.2.1 ด้านการวางแผนงานวิชาการ

5.2.2 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา

5.2.3 ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

5.2.4 ด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน

5.2.5 ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน

5.2.6 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และ แหล่งเรียนรู้

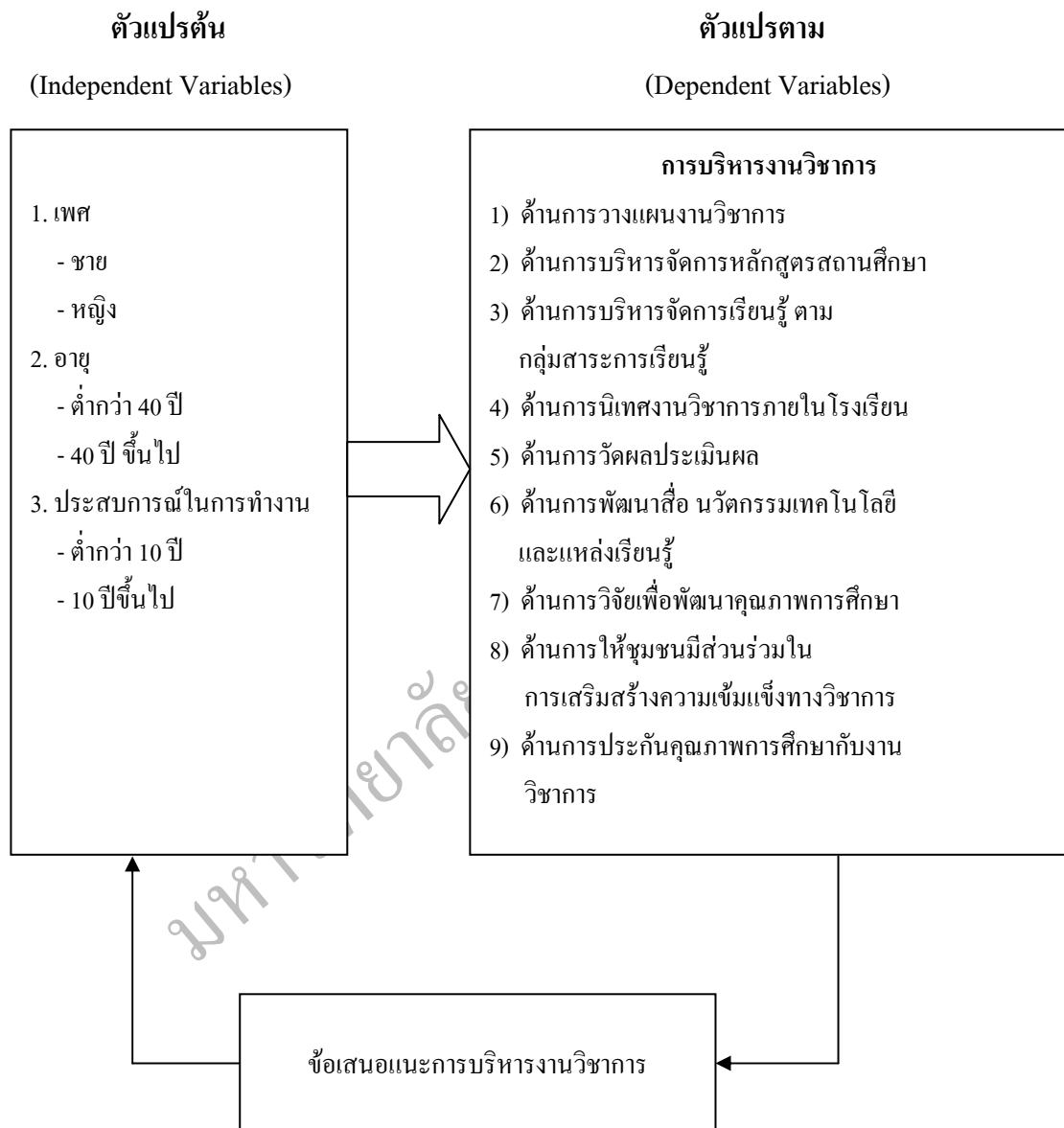
5.2.7 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2.8 ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ

5.2.9 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษากับงานวิชาการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยกำหนดนิยามคำศัพท์เฉพาะดังนี้

สังกัดกรุงเทพมหานคร หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีฐานะเป็นนิติบุคคล

สำนักงานเขตจอมทอง หมายถึง สถานศึกษาระดับประถมศึกษาในสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 11 โรงเรียน เรียงลำดับตามขนาดดังนี้ 1. โรงเรียนวัดศาลาครืน 2. โรงเรียนวัดโพธิ์แก้ว 3. โรงเรียนวัดบางประทุนนอก 4. โรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก 5. โรงเรียนวัดนางนอง (พิพัฒน์) 6. โรงเรียนวัดมงคลวราราม 7. โรงเรียนนาคณิมิต 8. โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง 9. โรงเรียนวัดสิสุก 10. โรงเรียนวัดยายร่ม 11. โรงเรียนวัดไทร

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาระดับประถมศึกษา ในสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2554 – 2555

สถานภาพ หมายถึง สถานภาพของผู้บริหารและครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาในสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ฝ่ายบริหารในโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ของโรงเรียนประถมศึกษา ในสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานครที่ได้รับการแต่งตั้ง และรับผิดชอบงานบริหารในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ครูปฏิบัติการสอน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่ปฏิบัติงาน ด้านการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานคร

เพศ หมายถึง เพศของผู้บริหารและครูที่เป็น เพศชาย และเพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุที่ใช้ ทั้งผู้บริหารและครูที่ ต่ำกว่า 40 ปี และ 40 ปีขึ้นไป

ประสบการณ์ หมายถึง ประสบการณ์ในการทำงาน ของผู้บริหารและครู ต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป

การบริหารงาน หมายถึง การดำเนินงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพโดยการใช้หลักการ และวิธีการที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเรื่องที่กำลังดำเนินการนั้น

หลักวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาที่ดีในโรงเรียน ซึ่งถือเป็นหลักปฏิบัติที่ช่วยประกันว่า ผู้บริหารได้ดำเนินการบริหารด้วยความรับผิดชอบ และนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียนควรจัดหรือส่งเสริมให้อยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญ 9 ด้านดังนี้

1. ด้านการวางแผนงานวิชาการ หมายถึง โรงเรียนจัดทำทะเบียนเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการ ครูได้รับข้อมูลตามความต้องการและความจำเป็นในการใช้งานโรงเรียน จัดระบบฐานข้อมูล ด้านนักเรียน ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ฯลฯ มีระบบข้อมูลที่ใช้สะดวก รวดเร็ว ถูกต้องและเป็นปัจจุบันผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนางานได้ โรงเรียนจัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น (มีเว็บไซต์หรือเฟสบุ๊คเพื่อเผยแพร่ผลงานของโรงเรียน) โรงเรียนมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพต่อการบริหารงานวิชาการ

2. ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆมีการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้บูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่นๆ อย่างเป็นระบบโรงเรียนมีการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรโดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายโรงเรียนมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยคณะครูมีส่วนร่วมในการทบทวนตรวจสอบโรงเรียนมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน อย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการบริหารจัดการเรียนรู้ หมายถึง โรงเรียนมีการบริหารจัดการเรียนรู้โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและเน้นนักเรียนเป็นสำคัญมีวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด กระบวนการวิเคราะห์แบบบูรณาการมีการจัดบรรยากาศภายในที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพผู้บริหารส่งเสริมครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ตอบสนองการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนได้อย่างมาตรฐานและนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีคุณภาพมีโครงการและกิจกรรมรองรับที่สามารถพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมีการบริหารจัดการพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นระบบครบถ้วนถูกต้องมีการบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีประสิทธิภาพเกิดจากความร่วมมือของทุกคนมีการบริหารจัดการกิจกรรมชุมนุมและชมรมที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาพผู้เรียนมีการบริหารจัดการให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้จักสิ่งแวดล้อมและสามารถแก้ปัญหาและปรับตนเองได้อย่างเหมาะสมมีการบริหารจัดการให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมให้เป็นผู้มีจิตสาธารณะ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม สังคม และประเทศชาติ

4. ด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน หมายถึง มีการบริหารจัดการบุคลากรครู ได้พัฒนาความรู้ความสามารถและพฤติกรรมการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นมีการบริหารจัดการให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศวิชาการภายในโรงเรียนมีการนิเทศงานวิชาการอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมีการกำหนดกิจกรรมการนิเทศ

งานวิชาการหลากหลายรูปแบบมีการกำกับ ควบคุมติดตามผลการปฏิบัติงานของครูเพื่อปรับปรุง หรือพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

5. **ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน** หมายถึง โรงเรียนมีระเบียบว่าด้วยการวัดผล ประเมินผลอย่างชัดเจน โรงเรียนมีการดำเนินงานด้านการวัดผลและประเมินผลที่เป็นระบบและมี ประสิทธิภาพและเป็นระบบ โรงเรียนมีการดำเนินการวัดผลประเมินผล ด้านการอ่าน คณิตวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ อย่างเป็นระบบชัดเจน โรงเรียนมีการดำเนินการวัดผลประเมินผล ด้าน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ อย่างเป็นระบบชัดเจน โรงเรียนมีการดำเนินการเทียบโอนผลการศึกษา ตามแนวปฏิบัติการเทียบโอนผลการศึกษาอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพ

6. **ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน** หมายถึง ครูมีการผลิต พัฒนา และใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพผู้บริหารและครูมีการ วางแผนและพัฒนางานและแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบครูได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถใน การสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพนักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วย ตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่ครูจัดหาให้นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาด้วยตนเองจาก แหล่งเรียนรู้

7. **ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา** หมายถึง ผู้บริหาร โรงเรียนให้ความสำคัญ ในการทำวิจัยในชั้นเรียนและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเห็น ความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียนและสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนา นักเรียนผู้บริหารส่งเสริมให้ครู สามารถเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้องผู้บริหารส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการวิจัย ในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

8. **ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ** หมายถึง ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการนำเสนอตัวแทน และร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาโรงเรียนสถานศึกษาได้รับการสนับสนุนจากชุมชนจนเกิด ความเข้มแข็งทางวิชาการชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมและ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุน จัดหาสื่อ นวัตกรรม ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ

9. **ด้านการประกันคุณภาพการศึกษากับงานวิชาการ** หมายถึง บุคลากรทุกฝ่ายมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการประกันคุณภาพด้านวิชาการบุคลากร ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนบุคลากรทุกคนได้ ลงมือปฏิบัติจริงและมีความเข้าใจในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษามูลนิธิทุกคนได้

ร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา ร่วมคิดร่วมทำเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงทุกมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับ

ประโยชน์ที่ได้รับมีดังต่อไปนี้

1. เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการบริหารงานวิชาการและการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานครให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. นำแนวทางให้ผู้มีหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการนำไปกำหนดแบบแผนในการกำหนดนโยบายการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตจอมทอง สังกัดกรุงเทพมหานครต่อไป